

Erasmus+

Projekt Nr 2019-1-PL01-KA201-065421 "Efektywne strategie w edukacji czytelniczej uczniów"

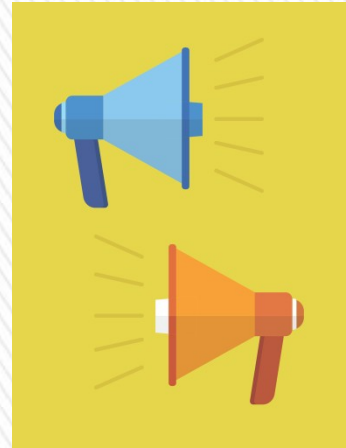
Szkolenie w Giżycku: listopad 2020

Temat: Ogólny poziom czytelnictwa w Polsce

Autor: Kazimierz Ambroziak - Powiatowy Ośrodek Rozwoju Edukacji w Giżycku. Giżycko – listopad 2020

Licencja [CC BY-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)

Informacje zawarte w niniejszej prezentacji są przedstawione na podstawie wyników z badań Biblioteki Narodowej przedstawionych w publikacji **„Stan czytelnictwa w Polsce w 2016 roku”**.

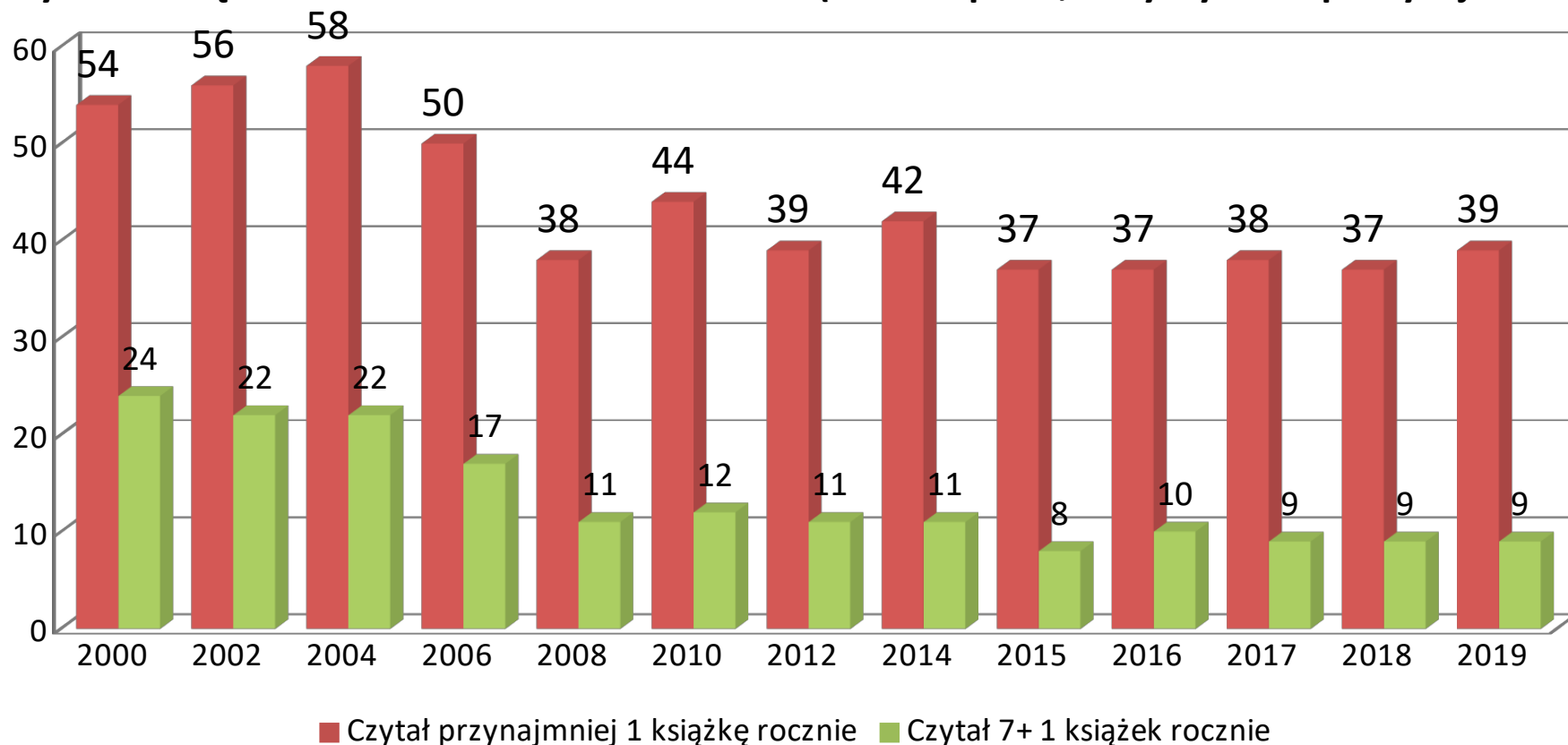
Autorzy: Izabela Koryś, w Kopec, Zofia Zasacka, Roman Chymkowski - Pracownia Badań Czytelnictwa Biblioteki Narodowej.

W niektórych przypadkach, dane z 2016 roku uzupełniono informacjami z późniejszych raportów.

**Z badań biblioteki Narodowej wynika, że w Polsce czyta się obecnie mało książek.
Kryzys czytelnictwa nastąpił w latach 2005 -2008.**

Czytanie książek w Polsce w latach 2000-2019 (dane w proc., dotyczy osób powyżej 15 lat)

Źródło: Raport Biblioteki Narodowej z 2019 roku

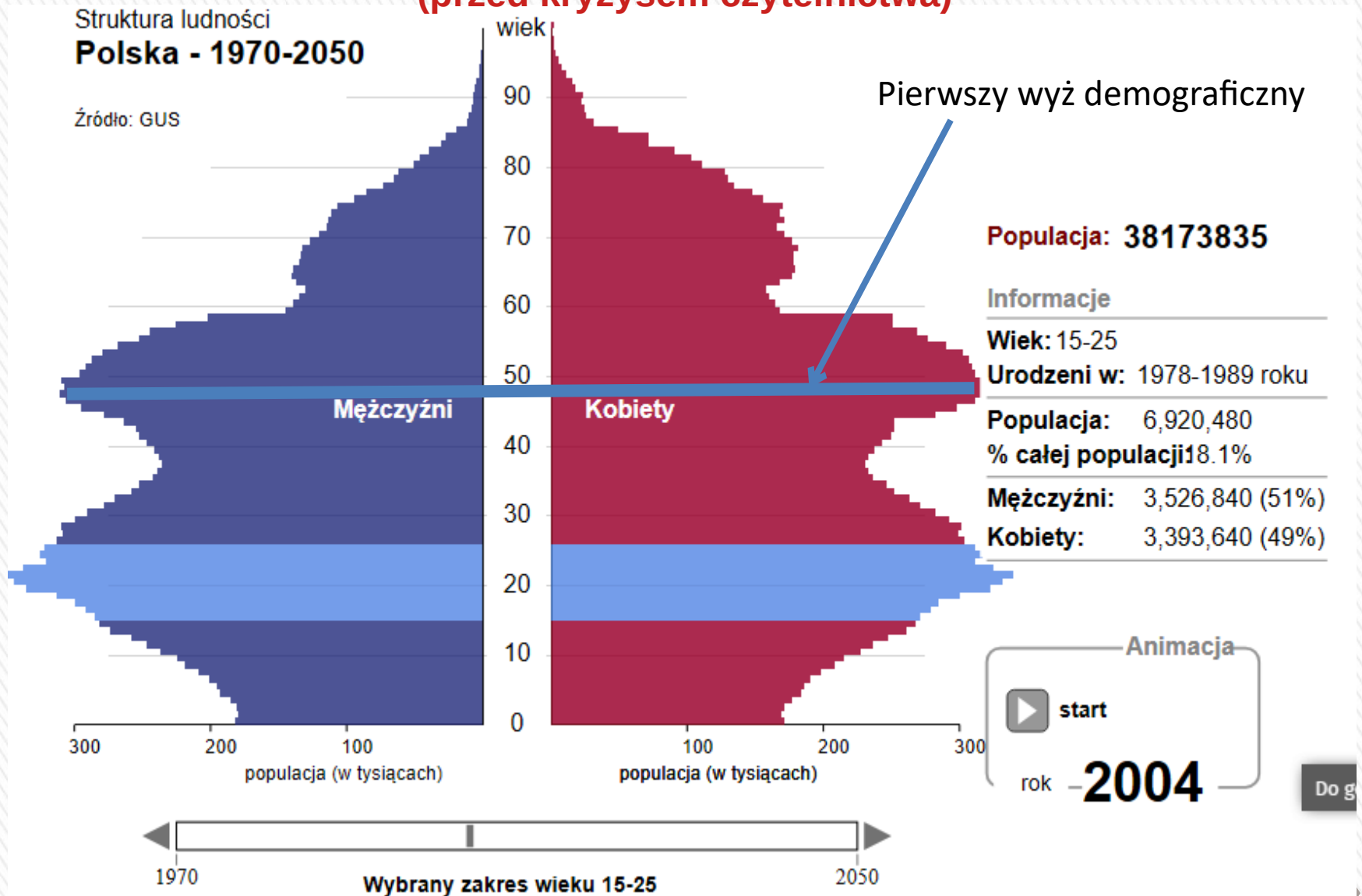
Według wyników badań Biblioteki Narodowej, latach 2005 -2008 nastąpił kryzys intensywności czytelnictwa w Polsce.

Zdaniem autora prezentacji, można go wiązać z:

- 1. Rozwojem internetu. W latach 2004-2005 dzięki technologii EDGE/GPRS pojawiła się możliwość transmisji danych i na rynku pojawiły się pierwsze modemy z dostępem do mobilnego internetu. Wraz z modernizacją sieci telefonii komórkowej do standardu UMTS wzrosła przepustowość łącz i szybkość transmisji. W roku 2006 Plus i Era uruchomiły komercyjnie internet szerokopasmowy przez UMTS. Czytelnicy książek „odpłynęli” do internetu i do gier.**
 - 2. Wyjazdami potencjalnych czytelników do innych krajów UE. Wyjazdy takie zostały ułatwione w po z wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej.**
 - 3. Zmianami w strukturze ludności. Zmniejszyła się liczba osób uczących się w wieku 15 -25 lat, a szkoła i studia nie wykształcają trwałych nawyków czytania. Roczniki pierwszego wyżu demograficznego stały się starsze.**
 - 4. Zanikiem boomu edukacyjnego. W latach 1995 -2005 osoby dorosłe powyżej 25 roku życia, masowo uzupełniały wykształcenie na kursach, w szkołach średnich i na studiach. Podczas nauki, byli zmuszeni przeczytać kilka książek. Po skończeniu nauki ta konieczność zanikła, a nie została wykształcona trwała potrzeba czytania.**
- Niewykluczona jest również zmiana postaw osób badanych (są bardziej „odważni”, nie wstydzą się przyznać, że nie czytają).**

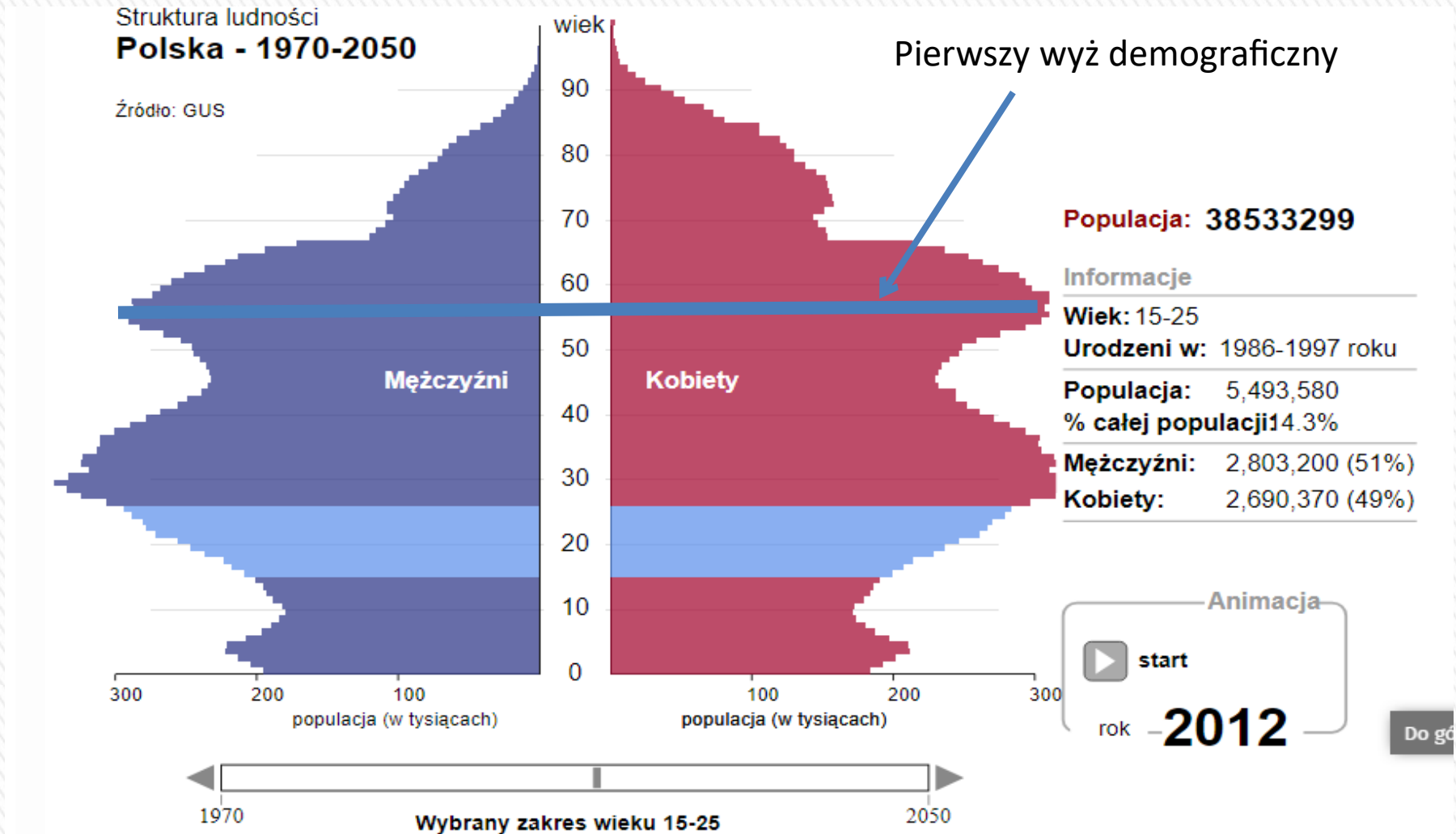

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA W POLSCE W 2004 r. (przed kryzysem czytelnictwa)

Populacja osób w wieku 15 -25 lat (w szkołach i na studiach) 6 920 480 (18,1%), w roku 2004 gdy 58% mieszkańców Polski przeczytało co najmniej 1 książkę, a 22% przeczytało 7 i więcej książek. Roczniki pierwszego wyżu demograficznego są wieku poniżej 60 lat.

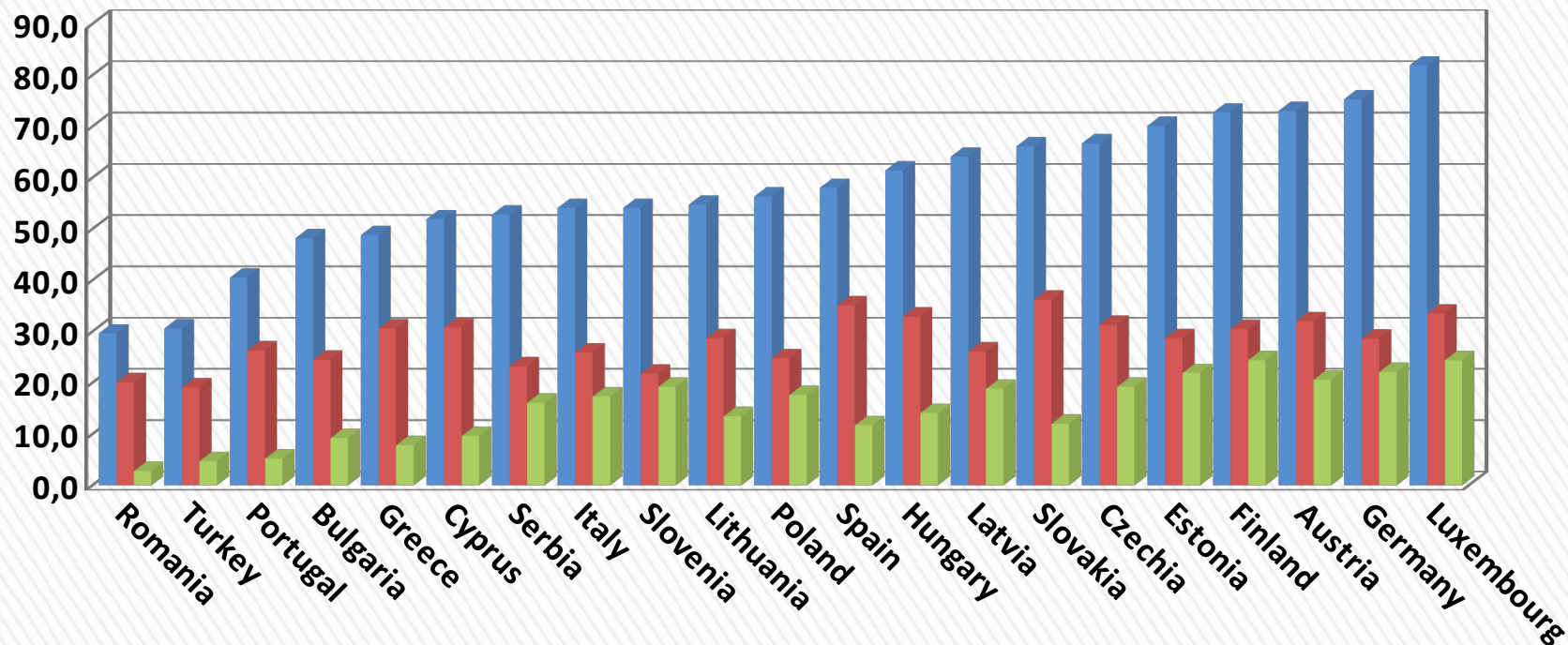
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA W POLSCE W 2012 r. (po kryzysie czytelnictwa)

Populacja osób w wieku 15 -25 lat (w szkołach i na studiach) to 5 493 580 (14,3%) w roku 2012, w którym tylko 39 % przeczytało co najmniej 1 książkę, a 11 % 7 i więcej książek. Starzeje się również pierwszy (powojenny) wyż demograficzny

Czytelnictwo w Polsce lepiej wygląda w badaniach Eurostatu niż w raportach Biblioteki Narodowej, ale ostatnie takie badanie było wykonane w roku 2011. Badanie to uwzględnia tylko osoby w wieku 25-64 lata.

Czytelnictwo w Europie w roku 2011, osoby 25 -64 lata, kolejność według kryterium – przeczytanie 1 książki w roku

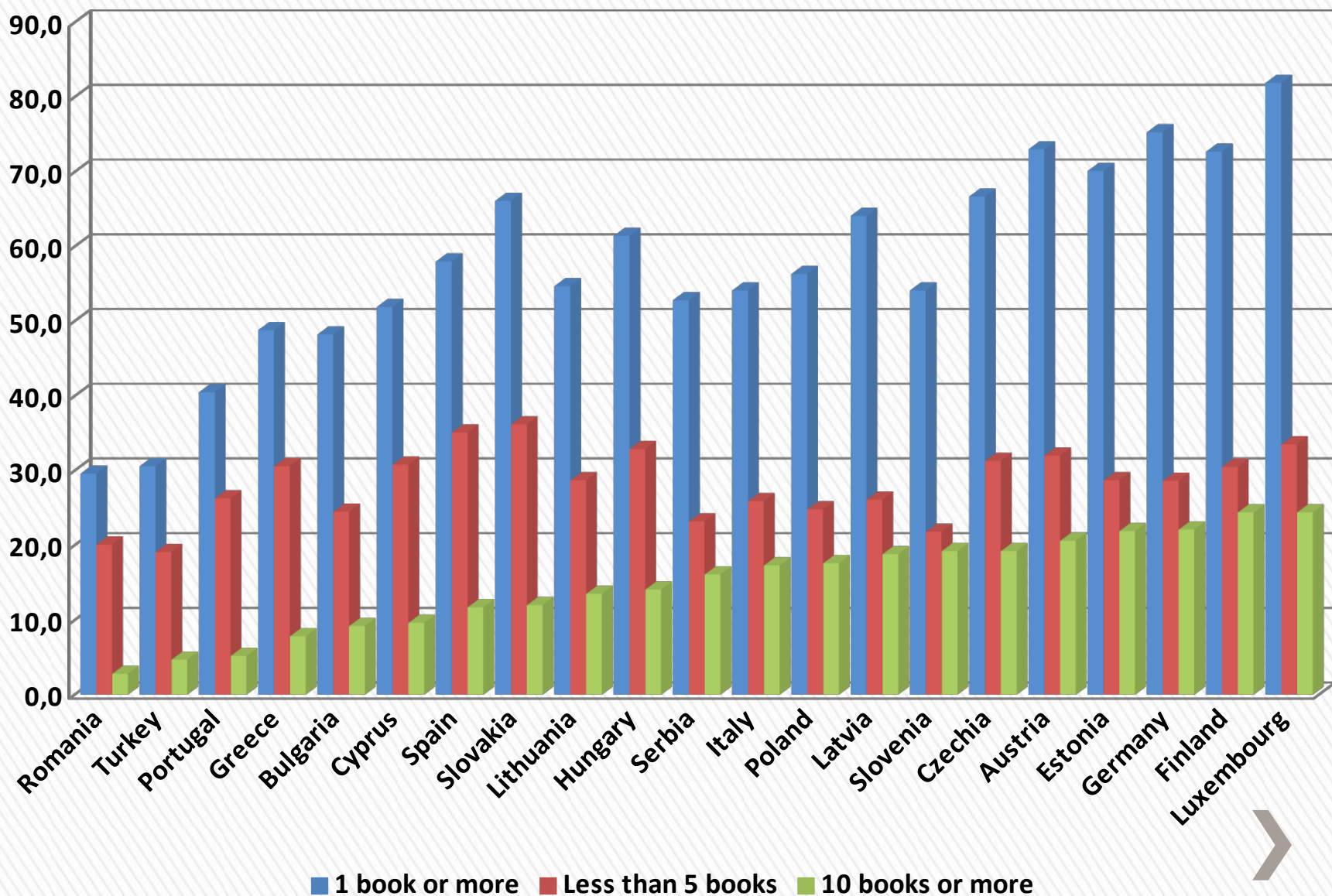

■ 1 book or more ■ Less than 5 books ■ 10 books or more

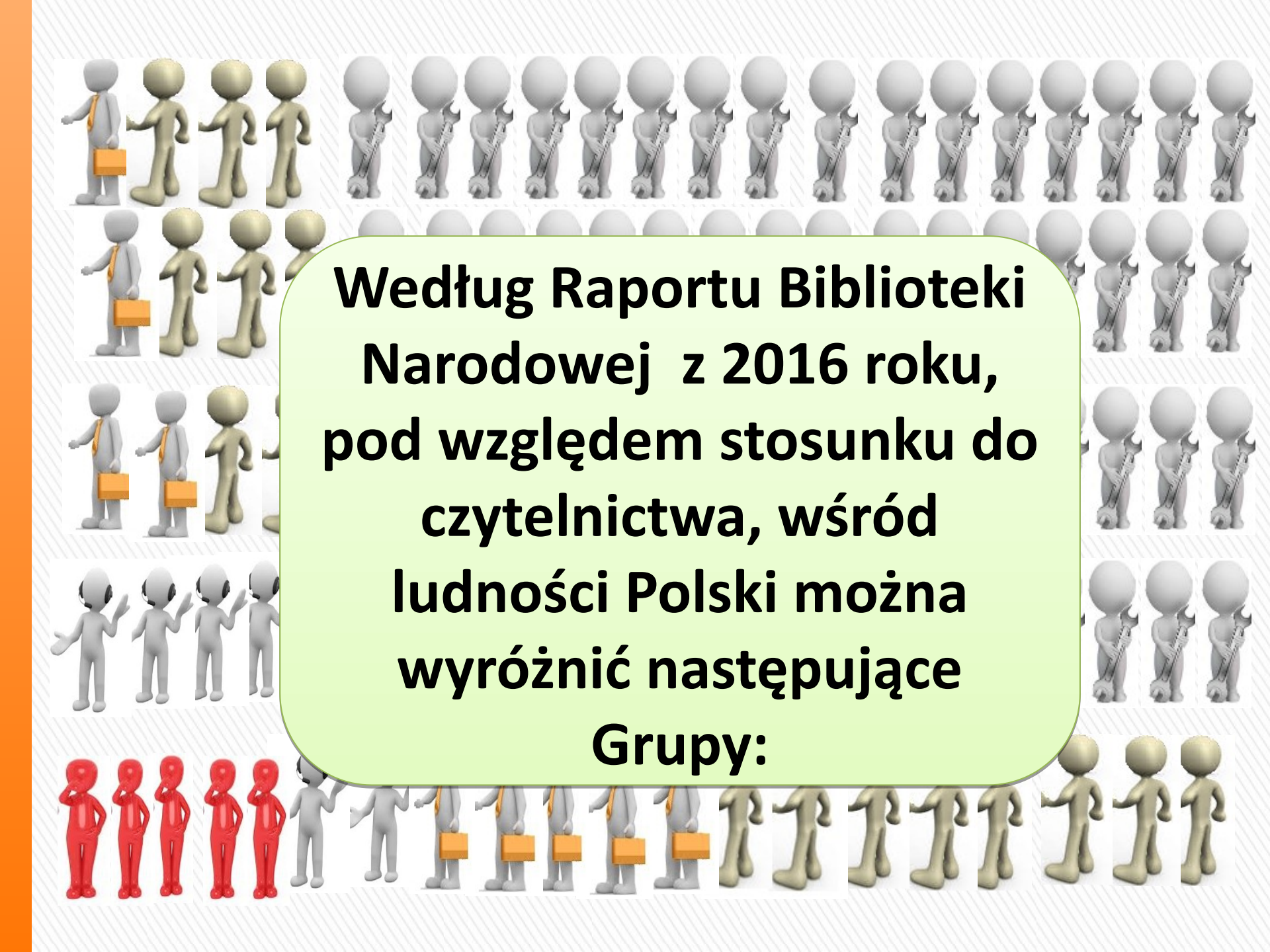
Źródło: <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Szwecja – brak danych w 2011 r.

Czytelnictwo w Europie (rok 2011), kolejność według przeczytanych 10 i więcej książek

Szwecja – brak danych w 2011 r.

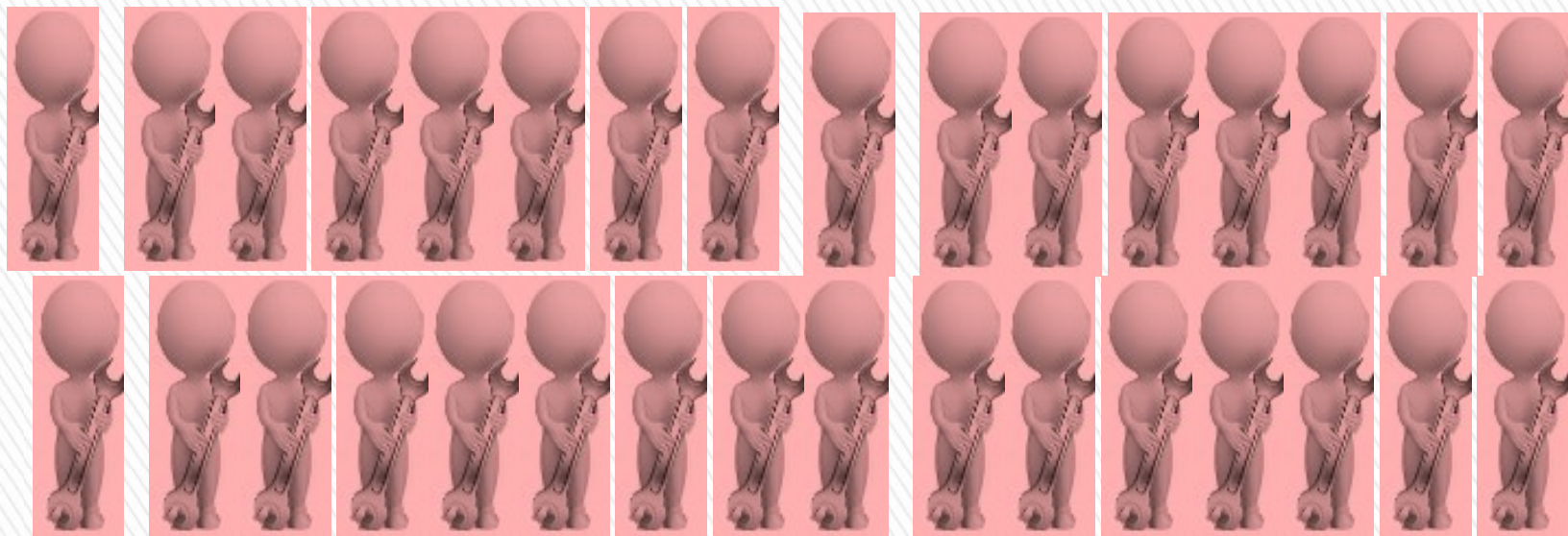
The background of the slide is decorated with a repeating pattern of 3D figures. The figures are arranged in horizontal rows. Some are white, some are light green, and some are red. They are in various poses: some are carrying briefcases, some are holding tools like wrenches, and some are wearing headsets. The figures are set against a background of diagonal lines.

**Według Raportu Biblioteki
Narodowej z 2016 roku,
pod względem stosunku do
czytelnictwa, wśród
ludności Polski można
wyróżnić następujące
Grupy:**

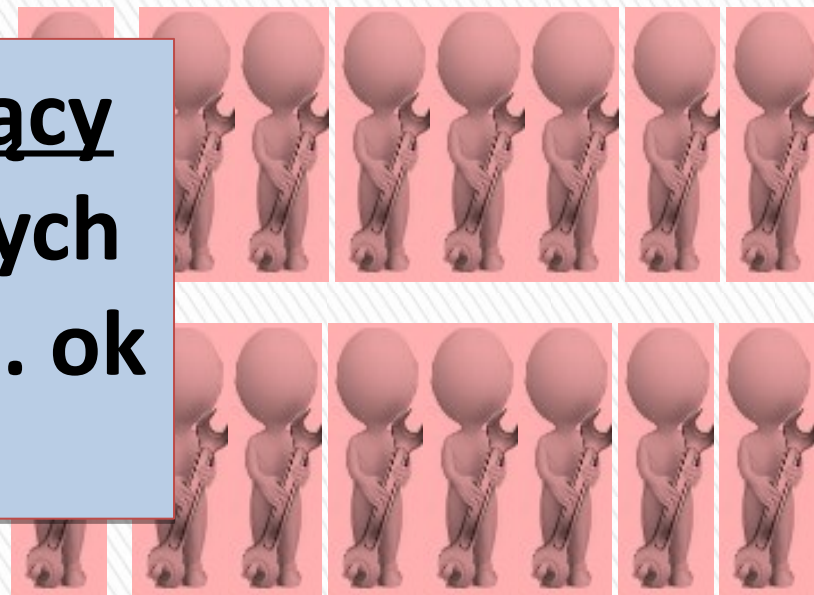

Grupa 1 to GENERALNIE NIECZYTAJĄCY

**Są to osoby, które
nie czytają książek i nie lubią tego
robić, nie kupują i nie gromadzą
książek oraz nie uczestniczą w akcjach
społecznych związanych z książkami.➤**

**Generalnie nieczytający
stanowią 48% dorosłych
mieszkańców Polski tj. ok
15 mln osób**

GENERALNIE NIECZYTAJĄCY to na ogół osoby starsze, na ogół gorzej sytuowane materialnie, z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym oraz przewagą robotników i rolników, ale są wśród nich również inne grupy zawodowe. Np. w roku 2017 nie przeczytało 1 książki w roku, 49% przedsiębiorców i samozatrudnionych, 36% menadżerów, 29% specjalistów, 50% pracujących w zawodach nierobotniczych.

Obecnie część z nich to już emeryci, ale nie przeczytało 1 książki w roku 2017 również 46% mężczyzn i 35% kobiet w wieku 15-24 lata, zatem mogą być wśród tej grupy również uczniowie szkół średnich (BN -Raport z 2017 r).

Grupa 2 to CZYTELNICY TRADYCYJNI

To grupa demograficznie bliska *generalnie nieczytającym*. Są w podobnym wieku i w zbliżonej sytuacji materialnej. Różni ich inny stosunek do książek. Czytelnicy tradycyjni lubią czytać książki, ale nie czytają ich zbyt wiele. W grupie jest wyraźna przewaga kobiet (58%). Preferują czytanie książek i prasy w ich tradycyjnej postaci (papierowej). Zdarza im się korzystać z bibliotek. Mają nieco lepsze wykształcenie i wyższy status zawodowy niż *generalnie nieczytający*.

**Czytelnicy tradycyjni
stanowią 26 % dorosłej ludności
w Polsce tj. ok. 8,5 mln osób**

Grupa 3 to CZYTELNICY ZAANGAŻOWANI

To grupa wychowana przez *czytelników tradycyjnych*. Rozpiętość wieku (15–49 lat) wskazuje, że w tej grupie znalazły się dwa pokolenia: osoby zatrudnione na stanowiskach kierowników, wysoko wykwalifikowanych specjalistów i pracowników umysłowych oraz uczniowie i studenci. Grupa ta charakteryzuje się najwyższym poziomem wykształcenia (od średniego w górę), najlepszą znajomością języków obcych oraz zatrudnieniem głównie na stanowiskach nierobotniczych, a także optymalnymi warunkami socjalizacji czytelniczej - najwyższy udział rodziców o wykształceniu wyższym.

**Czytelnicy zaangażowani
stanowią 13 % dorosłej ludności
w Polsce tj. ok. 4,25 mln osób**

Czytelnicy zaangażowani to grupa zagorzałych miłośników książek. Czytają najwięcej ze wszystkich grup i kolekcjonują książki w swoich księgozbiorach. Są to najliczniejsi nabywcy książek. Korzystają z bibliotek, czytają we wszystkich formatach, z najwyższą częstotliwością i dla największej liczby powodów. Jest to też grupa o najwyższym zaangażowaniu w towarzyszące książkom akcje społeczne. Przedstawiciele tej grupy to mieszkańcy największych ośrodków przemysłowo-akademickich ale również mieszkańcy małych miast i wsi.

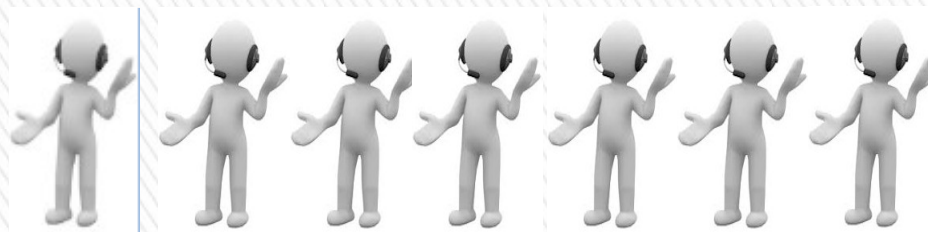
Grupa 4 to CZYTELNICY EMOCJONALNIE ZDYSTANSOWANI

W grupie tej znajduje się wielu uczniów i studentów. Osoby te, nie czytają dużo książek ale posiadają je w swoich domach i korzystają z formatów elektronicznych. Wyróżnia ich większy emocjonalny dystans, „ani lubią, ani nie lubią” czytać książki. Czytają głównie na potrzeby pracy i nauki. Wyraźnie przedkładają prasę internetową nad papierową i niechętnie płacą za książki, kupując ich mniej niż *czytelnicy zaangażowani i tradycyjni*.

**Czytelnicy emocjonalnie zdystansowani
stanowią 7 % dorosłej ludności
w Polsce tj. ok. 2,3 mln osób**

Ani lubią, ani nie lubią, czytają tyle co muszą

Grupa 5 to NIECZYTAJĄCY KSIĄŻEK (ale czytający prasę)

Osoby z tej grupy, czytają intensywnie prasę, zwłaszcza w Internecie, aby być na bieżąco z aktualnymi wydarzeniami, a także dla rozrywki oraz samorozwoju i zgłębiania interesujących tematów. Niemniej, deklarują, że nie lubią czytać książek i w takim samym stopniu jak *generalnie nieczytający* nie biorą udziału w akcjach związanych z książkami. Są to najczęściej mężczyźni (60%) w wieku 30–49 lat, robotnicy i prywatni przedsiębiorcy. Posiadają głównie wykształcenie techniczne średnie i zawodowe. Nieźle radzą sobie w życiu, biorąc pod uwagę deklarowany dochód i ilość zgromadzonych dóbr. Zdarza im również się kupować książki.

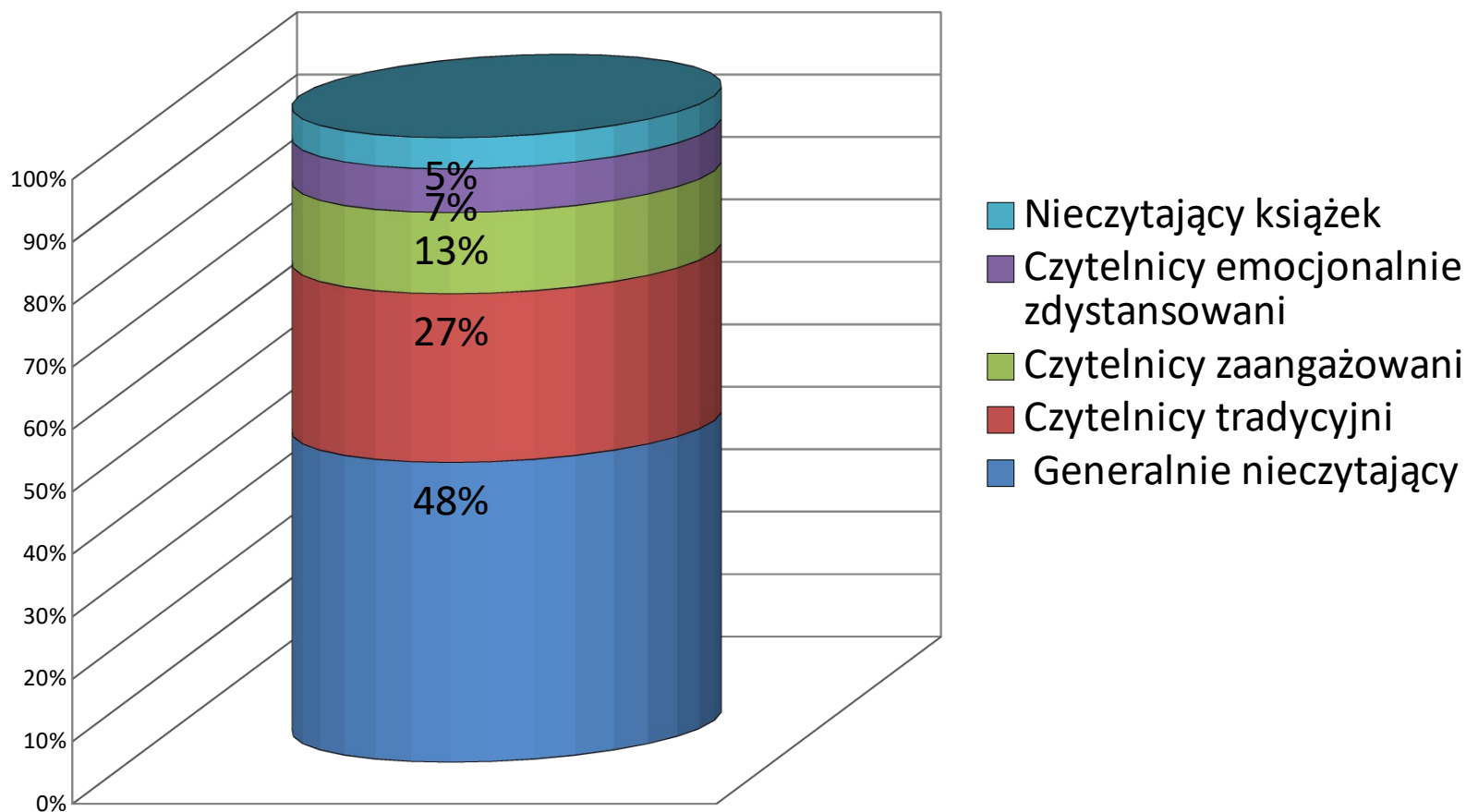
**Nieczytający książek
stanowią 5 % dorosłej ludności w
Polsce tj. ok. 1,6 mln osób**

Czytają prasę, bo wiedzą że jest to potrzebne

Grupy czytelników w Polsce

Z tych danych wynika, iż tylko 25% ludności Polski (czytelnicy zaangażowani 13%, czytelnicy emocjonalnie zdystansowani 7%, nieczytający książek ale czytający prasę 5%) pracuje nad swoim rozwojem intelektualnym po ukończeniu szkoły -studiów.

Jako podsumowanie

Wypowiedź Justyny Osieckiej-Chojnackiej z 2013 r. – specjalisty ds. społecznych w Biurze Analiz Sejmowych.

Poziom czytelnictwa jest w Polsce niski. W ostatnich latach nastąpił w tej dziedzinie spadek i oddalamy się od modelu skandynawskiego, w którym niemal powszechne jest korzystanie z bibliotek publicznych i czytanie książek oraz prasy. Przykłady z innych krajów pokazują, że trend spadku czytelnictwa nie jest w państwach rozwiniętych ani powszechny, ani nieuchronny, np. ze względu na zmieniające życie współczesnych społeczeństw nowe technologie informacyjno-komunikacyjne.

Niski poziom czytelnictwa odzwierciedla brak aktualizacji i pogłębiania swojej wiedzy przez obywateli (kształcenia ustawicznego).

To powoduje, że dalszy rozwój Polski jest problematyczny lub przynajmniej utrudniony.

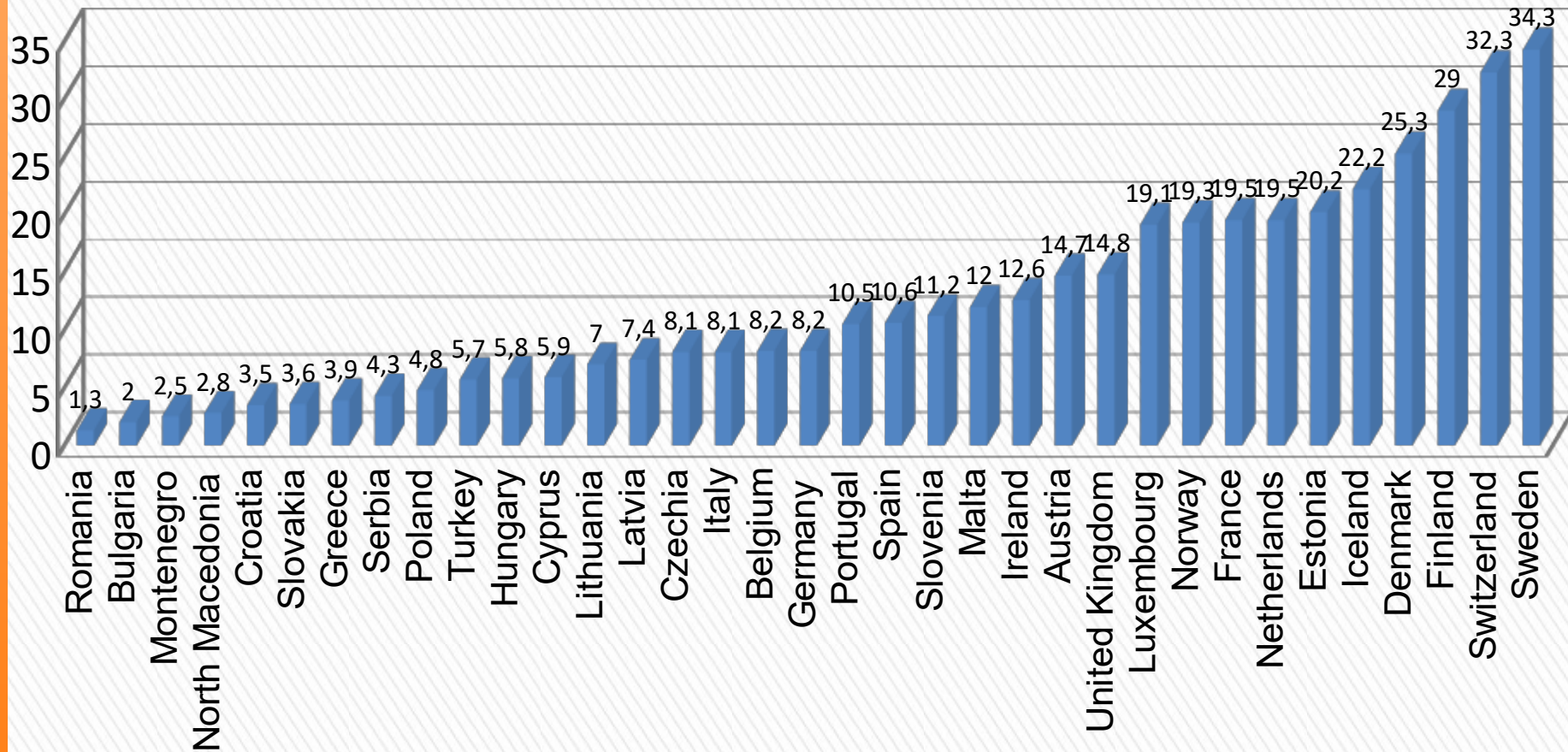
Nie wpłynie pozytywnie na rozwój swojej organizacji (i kraju) menadżer lub specjalista, który nie czyta prasy papierowej, nie czyta wiadomości i prasy w internecie, nie czytał/a tekstu o objętości 3 stron lub dłuższy w ciągu ostatniego miesiąca, nie czytał/a 3 lub więcej książek (w tym zawodowych) w ciągu roku, a inni mieszkańcy kraju nie będą dokonywali dobrych wyborów.

Niżej. Odwrócona tabela czytelnictwa (praca własna na podstawie Raportu BN)

Kategoria zawodowa	Nie czyta prasy papierowej	Nie czyta wiadomości i prasy w internecie	Nie czytał/a tekst o objętości 3 stron lub dłuższy w ciągu ostatniego miesiąca	Nie czytał/a przynajmniej 1 książki w ciągu roku	Nie czytał/a 3 lub więcej książek w ciągu roku	Nie czytał/a 7 lub więcej książek w ciągu roku
Przedsiębiorcy i samozatrudnieni	42,00%	22,00%	40,00%	49,00%	75,00%	86,00%
Menadżerowie	36,00%	21,00%	40,00%	36,00%	64,00%	83,00%
Specjaliści	39,00%	13,00%	33,00%	29,00%	51,00%	77,00%
Zawody nierobotnicze	43,00%	25,00%	47,00%	50,00%	72,00%	86,00%
Zawody robotnicze	54,00%	50,00%	72,00%	72,00%	88,00%	95,00%
Rolnicy	34,00%	58,00%	56,00%	56,00%	84,00%	95,00%

Udział osób dorosłych (25 -64 lata) w kształceniu ustawicznym w % na podstawie danych Eurostatu

Praca własna uczestników

Opisz obiektywne przyczyny nie czytania książek (w tym tych o tematyce zawodowej). Swoją pracę w języku narodowym w pliku o formacie *.doc lub *.docx lub .odt prześlij na adres organizatora szkolenia

Powodzenia

Umieszczone w prezentacje obrazy, ikony pochodzą z portalu <https://pixabay.com/pl/>